

La cua de Quiró
Gregorio Luri
El seu domini són els núvols

L'educació és bàsicament un tropisme de l'atenció. Per això l'educació de l'atenció és més fonamental que l'ensinistrament competencial, que al cap i a la fi és una domesticació tecnològica (en tant que percep l'home de manera instrumental). Educar l'atenció equival, bàsicament, a educar la mirada i l'escolta atenta. Centrem-nos avui en la mirada. Saber mirar és saber trobar en les coses tot el que hi ha, però, com deia Balmes, no més del que hi ha.

La meua amiga B., que coneix el meu interès per aquestes qüestions, m'ha regalat aquest Nadal un llibre que no oblidaré fàcilment, *Le météorologue*, d'Olivier Rolin. Tracta de la passió i mort d'Alexei Feodosiévix, un dels primers meteoròlegs de l'URSS, i comença així: "El seu domini eren els núvols". Estava convençut que el socialisme també s'edificava al cel. Va ser detingut el gener del 1934, acusat absurdament de sabotejar el desenvolupament de l'agricultura socialista, per haver-la privada dels mitjans de previsió de les sequeres. El van portar al gulag de les illes Solovietski, al mar Blanc, i allà, cada vegada que mirava al cel obert, patia atacs d'angoixa. Políticament no era cap heroi. Era un home normal, tot i que, com a pare, el que va fer em sembla que bé mereix el qualificatiu d'heroic.

Tenia una filla, Eleonora –anomenada així en honor de la filla de Marx–, a la qual enviava els dibuixos de les plantes que trobava al gulag amb la intenció d'ensenyar-li els rudiments de l'aritmètica i de la geometria. Els lòbuls de les fulles representaven els números elementals, la seva forma la simetria i la dissimetria, etc. El centenar de cartes que li va escriure conformen un preciós esbós d'una didàctica de la mirada matemàtica. "Cada parterre –li diu en una ocasió– conté algun element per a l'edificació de l'observador". Mentre la seva dona, Bàrbara, fa creure a Eleonora que el pare està en un llarg viatge d'exploració, ell troba temps cada dia per desplegar davant la mirada d'una nena la geometria implícita en cada planta, com si intentés preservar la seva fe en l'ordre del món. Fins al 1956, any de la seva rehabilitació post mortem, Bàrbara va esperar el seu retorn, però havia estat afusellat el 1937. Poc abans de morir, Eleonora va confessar que la regla de la seva vida havia sigut sempre jutjar-se a si mateixa a través dels ulls del seu pare.

Gregorio Luri és doctor en filosofia i educador

El mal ús dels antibiòtics

Fer cas omís, o a mitges, de la prescripció mèdica comporta efectes adversos, com ara que la malaltia s'hi faci resistent

T. GILBERT

FOTO: FRANCESC MELCION

Els antibiòtics són medicaments que actuen directament contra un bacteri. Se sap que el seu mal ús comporta efectes adversos, com ara que el bacteri contra el qual es lluita es torni més resistent, a més d'alguns danys, com l'afectació de la flora intestinal de les criatures (i dels adults). Des de l'any passat l'Hospital de la Vall d'Hebron té un grup de treball multidisciplinari, anomenat PROA-NEN, que intenta optimitzar el bon ús dels antibiòtics en pediatria. Un dels objectius és crear una bona cultura dels antimicrobians.

"Els antibiòtics, les vacunes i les clavegueres han salvat la humanitat",

afirma Pere Soler-Palacín, infectòleg pediàtric de la Vall d'Hebron de Barcelona. Al seu costat, Aurora Fernández, del departament de farmàcia, riu per l'ocurrència de la frase, que la sap tothom i no és profecia.

A tot Europa, les societats científiques més importants han demanat a metges i hospitals que impulsin programes d'optimització de l'ús d'antimicrobians (PROA). L'Hospital de la Vall d'Hebron s'hi va sumar ara fa onze anys, el 2005, però des de l'any passat l'àrea de pediatria va institucionalitzar aquest grup de treball multidisciplinari, que es dedica a avaluar els resultats de l'ús d'antibiòtics. L'objectiu final és optimitzar-ne l'administració a les criatures.

El PROA-NEN, de la Vall d'Hebron, treballa per crear una bona cultura dels antibiòtics

"Se'n fa mal ús, dels antibiòtics?" És la pregunta cabdal. I la resposta, contundent, de Soler-Palacín, Fernández i també de Nieves Larrosa, metge microbiòloga, és: "Sí, tant en els humans, adults i criatures, com també en els animals". Els tres especialistes, de tres àrees diferents de l'hospital, remarquen el detall del mal ús en animals, ja que "ens acaba arribant als humans, perquè nosaltres ens els acabem menjant".

"El mal ús", expressió que repeteixen constantment els especialistes, comporta conseqüències feaents. Una és que provoca efectes adversos, fet que va lligat a l'aparició de resistències. Amb paraules de Soler-Palacín, Fernández i Larrosa: si l'anti-

biòtic es pren quan no caldria, o bé es comença a prendre i no se segueixen les recomanacions de l'administració del medicament (i per exemple es deixa de prendre abans del que s'ha recomanat), la infecció o el bacteri contra el qual es "lluïtava" es pot tornar més resistent; per tant, no desapareix i es fa més difícil anul·lar-lo perquè no hi haurà antibiòtic que ho aconseguixi.

Una altra conseqüència, que entra dins dels anomenats efectes adversos, serà l'alteració de la flora intestinal i, per tant, "la possible aparició de la diarrea postantibiòtica".

Fer pedagogia

El fet que els especialistes enumerin els efectes adversos no vol dir que hi estiguin en contra. El que volen explicar i fer saber és que "els antibiòtics s'han de prendre quan calen, i és just aquesta necessitat la que s'ha d'estudiar amb deteniment" i per la qual treballen a la Vall d'Hebron amb auditories precises, que detallen el seguiment en els casos que se n'administren.

A l'hora d'argumentar per què s'ha arribat al mal ús, els especialistes apunten a diversos motius. Un és l'abús que se n'ha fet fins fa pocs anys. "A les farmàcies també es dispensen en caps de format gran, quan es podrien buscar altres solucions, com ara vendre'ls de dos en dos o de quatre en quatre", afirma Aurora Fernández. I en aquest punt, s'arriba al cap del carrer, per dir-ho amb una frase

TREBALL D'EQUIP. Des de l'any passat l'Hospital de la Vall d'Hebron té un grup de treball multidisciplinari, anomenat PROA-NEN, que avalua els resultats de l'ús d'antibiòtics en pediatria.

feta popular: "Darrere del mal ús dels antibiòtics hi ha tant la indústria farmacèutica, com la veterinària, el prescriptor i la persona que el pren, que o se sobremedica o no acaba el tractament".

La conseqüència de tot plegat, de cara al futur, és "que ens quedem sense antibiòtics que siguin efectius", a part que "estem fent una despesa innecessària, que ens podríem estalviar perfectament". De fet, "actualment ja hi ha infeccions que no es poden combatre amb cap antibiòtic", diuen. D'altra banda, "cal dir que la indústria farmacèutica tarda uns 30 anys a portar al mercat un nou antibiòtic, perquè abans ha de passar per moltes fases". Per tant, durant tot aquest període els bacteris guanyen terreny a l'home, perquè ells van creant resistències constantment.

Mentrestant, en aquest desequilibri clar entre bacteris i humans, a la Vall d'Hebron consensuen amb totes les àrees de l'hospital la seva administració. "És un projecte d'hospital, com una política integrada", que consideren fonamental perquè totes les àrees treballin sota els mateixos paràmetres. I l'efectivitat del programa PROA i de la política que l'hospital impulsa "està comprovada, perquè hi ha països d'Europa que han aconseguit graus d'excel·lència en aquest aspecte, sobretot en l'àmbit dels adults". La diferència respecte dels altres hospitals és que a la Vall d'Hebron han "creat el programa específic per a les criatures", perquè creuen "que les seves especificitats són diferents de les dels adults i, per tant, els fàrmacs també hi actuen d'una manera diferent".

.....
Els antibiòtics s'han de prendre només quan calen i en la quantitat i durada justos
 .....

.....
Un mal ús i abús dels antibiòtics pot fer que ens quedem sense tractaments efectius
 .....

A tot això, la doctora Nieves Larrosa recorda que diàriament convivim amb els bacteris. "És una realitat". "Com també és cert -afegeix aquesta microbiòloga- que sovint, quan no coneixem l'agent causal ni tampoc la sensibilitat antibiòtica que pot presentar, prescrivim de forma empírica els antibiòtics que tenen més cobertura. I és quan hi ha més efectes secundaris, per la qual cosa és fonamental adaptar el tractament als resultats microbiològics i triar sempre el fàrmac amb un espectre més limitat".

La dificultat de tot plegat és la que anima els metges a continuar amb el programa, perquè només amb un bon ús es pot aconseguir que els bacteris es desenvolupin sent menys resistents i hi hagi menys efectes secundaris. —

Què vol dir fer un bon ús dels antibiòtics?

Recomanacions d'Aurora Fernández, del departament de farmàcia de l'Hospital de la Vall d'Hebron

—1
 L'antibiòtic només s'ha de prendre quan se sap amb certesa que es necessita. Per tant, quan l'ha prescrit un metge. Això vol dir que no s'ha d'optar mai per l'auto-mediació.

—2
 En el consum d'antibiòtics és molt important seguir les recomanacions d'edat. Per a una criatura (i també per a l'adult), sempre ha de ser el que comporti menys efectes secundaris.

—3
 És fonamental prendre la dosi i respectar la durada prescrites. Per tant, no es deixa de prendre quan desapareixen els efectes de la malaltia. Ni tampoc se'n pren més quantitat quan s'està més malament.

Fundació PARE MANEL

RECOLLIDA ZOOLIDÀRIA DE JOGUINES

De l'1 de desembre de 2015 al 4 de gener de 2016 (excepte 12 de desembre)
 Tots els nens que ens porteu UNA JOGUINA NOVA, podreu entrar gratis al Zoo de Barcelona*.

GRÀCIES PER PARTICIPAR!!!

SEGUEIX-NOS A LES XARXES SOCIALS
 www.paremanel.org / www.zoobarcelona.cat

* Promoció vàlida per a nens menors de 12 anys. Una entrada gratuïta per joguina.

ZOO Barcelona

Ajuntament de Barcelona